

notářsky ověřen. To jest jen námitka nedostatku formálnosti §u 56 odstavec třetí knih. zák., který se však platnosti právního jednání, jímž zástavní právo bylo založeno, t. j. platnosti a trvání důvodu práva zástavního nedotýká. Proto přehlédnutí předpisu §u 56 odstavec třetí knih. zák. při povolení záznamu nemůže býti vytýkáno a napraveno ve sporu o spravení záznamu a jeví se tedy v tomto směru býti účinnou právní moc usnesení povolujícího záznam (§ 18 nesp. říz.), takže předpis §u 56 odstavec třetí knih. zák. a §u 13 konk. ř. nepřicházejí již vůbec v úvahu v tomto sporu, který má za předmět pouze spravení záznamu, za trvání úpadkového řízení právoplatně povoleného. Nerozhodnou jest s hlediska §u 53 knih. zák. ta okolnost, že dlužní úpis jest datován dnem 30. října 1922, že však o poznámku pořadí zažádáno o den později.

Čís. 4746.

Byla-li pohledávka z dodání zboží do komise splatna před válkou v německých markách, jest ji zaplatiti v tolika Kč, kolik činily marky v rakouských korunách dle kursu v den splatnosti. Rentové marky německé nelze použiti ku přepočtení kursu Kč.

Ztrátu věřitelovu poklesem měny nelze přičísti na vrub prodlevšího dlužníka, pakli věřitel neuplatňoval svého nároku ještě před nastalým znehodnocením měny.

(Rozh. ze dne 26. února 1925, Rv I 116/25.)

Josef H. byl ve spojení se žalující říšskoněmeckou firmou, jež mu dodávala do komise poštovní známky. Posledně dodala mu dne 28. prosince 1912 známek za 124 K a 1221 Mk 42 pf. Žalobě, již domáhala se říšskoněmecká firma na dědičce po Josefu H-ovi zaplacení této pohledávky, již vypočetla na 11.676 Kč 52 h, vzavši ohledně markové pohledávky za základ kurs rentové marky, vyhověl procesní soud první stolice potud, že přiznal žalobkyni 1875 Kč 85 h. Důvody: Jde o řešení otázky, kolik má žalovaná platiti v korunách československých. Žalobkyně požadovati může placení pouze v československých korunách. To plyne ze zásady čl. 336 obch. zák., pokud se týče §u 905 a 1420 obč. zák., podle nichž co do měny rozhodným jest v pochybnosti t. j. není-li nic jiného dojednáno nebo podstatou obchodu určeno, splnění závazku. Splněním tím bylo bydliště Josefa H-a, platiti dlužno tudíž po měnové rozluce jen v korunách československých, na kterémžto stanovisku stojí i žaloba, domáhajíc se placení v této měně. Pokud jde o pohledávku 124 K, platiti dlužno místo ní vzhledem k jasnému znění §u 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n. 124 Kč. Pokud pak jde o Mk, nemůže žalobkyně požadovati placení v rentových markách, poněvadž jednak tyto nejsou měnou oficiální, na bursách zavedenou, jednak zavedeny byly teprve v listopadu 1923, kdežto pohledávka žalobkyně vzešla již před měnovou rozlukou. Dle toho vzhledem k době vzniku této pohledávky, rozhodným jest předválečný kurs rakouské koruny k marce, který se skoro trvale pohyboval za 1 M na 1 K 20 h. Při-

znáno proto žalobkyni na místo Mk 1221·42 v rakouských starých korunách 1465 K 70 h. Dle shora uvedeného Šu 6 zákona čís. 187 sb. z. a n. platiti dlužno za 1465 K 75 h stejný peníz v Kč. Přisouzeno proto žalobkyni ze zažalované pohledávky celkem 1589 Kč 70 h a 6% úrok za 3 roky v částce 286 Kč 15 h, tudíž celkem 1875 Kč 85 h, kdežto ohledně zbytku 9800 Kč 67 h byla žaloba zamítnuta. Ke kursu 157, stanovenému nařízením čís. 217 zákona z r. 1919 zřetel vzat nebyl, poněvadž kurs ten sloužil jiným účelům, totiž pouze k sestavení likvidační bilance. Při uvedeném řešení sporu jest sice jisto, že žalobkyně vzhledem k pokleslé hodnotě peněz nedostává tolik, co by měla, kdyby jí pohledávka včas, totiž před válkou placena byla, leč znehodnocení toto jest nehodou, které žalovaná nezavinila a která dle Šu 1311 obč. zák. postihuje tudíž žalobkyni. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání ani té ani oné strany. D ů v o d y: Obě strany vytýkají napadenému rozsudku chybné posouzení věci po stránce právní, žalobkyně, poněvadž první soud při přepočítání hodnoty poštovních známek Josefu H-ovi dodaných a v rentových markách účtovaných vzal za základ kurs předválečné rakouské koruny k německé marce, žalovaná pak, ježto hodnota nebyla určena podle kursu říšskoněmeckých marek papírových. Jelikož vzhledem k rozsahu obou odvolání ohledně povinnosti žalované platiti částky 124 K a 1221·42 Mk v československých korunách sporu není, jde pouze o to, v jakém kursu přepočítávati dlužnou částku 1221·42 Mk na koruny československé. V tomto ohledu dlužno především v úvahu vzíti právní poměr mezi žalobkyní a Josefem H-em, vznik zažalované pohledávky a její splatnost. Dle žaloby byla žalující firma s Josefem H-em po delší dobu v obchodním spojení tím způsobem, že mu na jeho žádost dodávala pro odběratele do komise poštovní známky, které do 6 měsíců vráceny nebo vyúčtovány býti měly. Této povinnosti však Josef H. v čas v žádném ohledu nedostál a nabyla následkem toho po uplynutí oné lhůty, která hledě k obsahu korespondenčního lístku, dne 4. ledna 1913 na poštu daného, nejpozději tímto dnem počala, žalobní nárok na vrácení dodaných známek nebo na náhradu jich hodnoty v den splatnosti. Zákon v Šu 336 obch. zák. stanoví, že přepočítání děje se podle hodnoty (kursu) a v čas splatnosti, a nedotýká se v dalším znění nikterak otázky prodlení a jeho následků. V tomto ohledu však praví § 1333 obč. zák., že škoda, kterou dlužník věřiteli způsobil tím, že v čas neplatil, nahrazuje se zákonnými úroky. Správně poukázal první soud k tomu, že žalující strana placení pohledávky 1221·42 Mk vzhledem k době jejího vzniku v rentových markách žádati nemůže, poněvadž rentové marky, jak všeobecně známo, nejsou měnou na burzách znamenanou a vůbec zavedeny byly teprve v listopadu 1923, kdežto zažalovaný nárok vzešel již v roce 1913, tedy dávno před rozlukou měny. Odvolací soud připojuje se proto k názoru prvního soudu, který po rozumu výše naznačených vývodů vzhledem ku vzniku i splatnosti zažalované pohledávky přepočítání založil na poměr předválečné koruny rakouské k německé marce a přiznal dle kursu této doby, který se, jak obecně známo, v průměrné výši 1 K 20 h za 1 Mk pohyboval, žalující straně důsledně místo Mk 1221·42 částku 1465 K 70 h v korunách čes-

skoslovenských. Také v tom jest přisvědčiti prvému soudu, že nehoda znehodnocení jistiny žalovanou stranou zaviněna nebyla a že stihá stranu žalující, když ještě před válkou neb alespoň po uplynutí moratoria vyrovnaní pohledávky žalobou domáhati se mohla.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pouze po stránce právního posouzení napadá dovolání žalující strany rozsudek, ale bezdůvodně. V podstatě možno poukázati na správné jeho odůvodnění. Žalobkyně sama praví, že žádá zaplacení v korunách československých a že žalobní nárok není náhradou škody, nýbrž že jde o zaplacení komisionářského zboží. Odvolací soud správně vystihl, že jde pouze o to, v jakém kursu dlužno přepočísti částku Mk 1221-42. Bylo-li zjištěno, že tato pohledávka se stala splatnou již v roce 1913, správně nižší soudy použily kursovní relace marky k bývalé rakouské koruně z té doby, a peníz z toho vyplývající přepočítly dle zásady Šu 6 zákona č. 187/19 na Kč. Nic nepomůže, že v dovolání se praví, že německé rentové marky bylo žalobkyní použito pouze jako pomůcky k vypočtení zažalovaného peníze. Ve skutečnosti není to nic jiného, než že žalobkyně tímto způsobem vypočetla svoji pohledávku dle nynější hodnoty rentové marky. V žalobě samé to otevřeně přiznává, pravíc, že Mk 1221-42 rovná se našemu kursu v rentových markách dle relace 1 : 8. Žalobkyně nemůže žádati zaplacení za komisionářské zboží v jeho nynější hodnotě. To by odporovalo jasnému znění čl. 336 obch. zák. a nepomůže jí k tomu ani to, že projevila ochotu vzíti nazpět známky na místě zažalované částky. Tento alternativní nárok nebyl pojat ani do žalobního návrhu a tudíž ani do rozsudku a proto v rozporu s tím jest tvrzení dovolání, že žalobkyně se domáhá vrácení poštovních známek anebo zaplacení. Jedině rozhodným jest, že žaloba se domáhá zaplacení dluhu již v polovici roku 1913 splatného a upomínaného a že proto dle shora uvedeného místa zákona použití jest pouze přepočítacího kursu z doby splatnosti. Dovolání samo se pohybuje ke konci svých vývodů v rozporu. Praví-li na jedné straně, že žalobní nárok není vznesen z důvodu náhrady škody, není na místě s druhé strany tvrzení, že dlužník svým průtahem zavinil škodu a že v takovém případě není vyloučen nárok na placení vyšší škody. To tvrzení není sice nesprávným ale když se nežaluje vůbec na náhradu škody, pak pravidelná újma věřiteli vzniklá prodlením dlužníkovým se nahrazuje jen přičtením zákonných úroků, což se stalo. Mimo to poukázal odvolací soud též správně na to, že ztrátu poklesem valuty zavinila si žalující strana, když při prodlení dlužníkově od r. 1913, tedy ještě před válkou, a ani potom ještě nežalovala, ačkoliv mohla, dokud ještě nenastalo takové značné znehodnocení valuty.

Čís. 4747.

Složení dluhu na soudě není toliko oprávněním dlužníkovým, nýbrž i jeho povinností, pak-li věřitel o to žádá. Žalováno-li o zaplacení dluhu,